

AANVULLING BOUWHISTORISCHE VERKENNING + WAARDESTELLING

J.J. ALLANSTRAAT 278 TE WESTZAAN

VOLGENS URL 2007 DANIEL DIDDEN 09-11-2023

Objectinformatie

Adres: J.J. Allanstraat 278 Westzaan

Rijksmonumentnummer: 39988

Redengevende omschrijving: Houten huis, begin 19e eeuw, onder zadeldak tussen puntgevels

Oorspronkelijke functie: Woonhuis (K)

Kadastrale gemeente: Zaanstad

Kadastrale sectie en nummer: B-2636

Copyright: Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur(s).
© 2023 Daniel Didden

Foto's en afbeeldingen door Daniel Didden tenzij anders vermeld.

Voorwoord

Pand J.J. Allanstraat is een bijzonder Rijksmonument in de Zaanstreek. Hoewel verschillende archieven (voor een betrekkelijk eenvoudig woonhuis) veel inzicht geven in aanpassingen van het exterieur van het pand geeft het ook een bijzonder verhelderend (mogelijk verbijsterend) inzicht in zowel de kwetsbaarheid van houten woningen alsook de gebleken aanpasbaarheid ervan.

Waar in de huidige tijd (over het algemeen) gestreefd wordt naar behoud van de charmes van een houten woonhuis werd dit in het (nog recente) verleden juist als armoedig ervaren en de belichaming van “suf ouderwets”. De gemaakte keuzes (naar huidige maatstaven onbeschrijflijk hard) tijdens de verbouwing in de jaren 70 van afgelopen eeuw volgen op eerdere aanpassingen en herstellingen in het begin van de 20ste eeuw waarin “de toon al was gezet”.

Het voorliggende rapport laat de uitkomsten zien van onderzoek naar de verhalen die de historische bouwkundige materie nu nog vertelt over de ontstaansgeschiedenis en vroeger uiterlijk en functioneren van het gebouw die aanleiding geven tot een restauratieplan. Het is naast een bouwhistorisch onderzoek ook interpretatie van historisch fotoarchiefmateriaal om het huidig sterk aangetaste beeld te reconstrueren en een onderbouwde waardestelling te kunnen opstellen.

Het doel is met dit document bij te dragen aan de waardering voor dit uitzonderlijke monument en daarmee definitieve aanzet tot restauratie en behoud van de kernkwaliteiten voor de toekomst te vormen.

Daniel Didden, november 2023

1. Inhoudsopgave

OBJECTINFORMATIE 2
VOORWOORD 3

2. IN- EN AANLEIDING 5

1. OVERZICHT VAN DE BOUWFASES HOOFDVOLUME 6

2. BESCHRIJVING MONUMENTALE WAARDEN 10

3. BESCHRIJVING BOUWSPOREN EN FOTOVERSLAG 14

4. HISTORISCH BEELDMATERIAAL COL. ARNOLD SOL WESTZAAN 26

5. AANBEVELINGEN NADER ONDERZOEK 35

6. ZOEKGEBIEDEN MATERIE UIT BOUWTIJD 36

7. SCHETSEN GEVELS 37

8. LITERATUURLIJST 41

9. BIJLAGEN 42

KADASTRALE KAART 42
REDENGEVENDE OMSCHRIJVING 43
PLATTEGRONDEN 44

2. In- en aanleiding

Aanleiding en doel

Pand J.J. Allanstraat 278 is begin 2022 door familie Grooten aangekocht. Om inzicht in de monumentale waarden te krijgen is door Hylkema Erfgoed een Concept-Bouwhistorische Verkenning met Waardestelling uitgevoerd (Spruit, 2022). Naar aanleiding van deze verkenning is na bezoek van en overleg met gemeente Zaanstad (de heren Van der Voorst en Koppes, juli 2022) ingestemd met demontage van de zichtbare aftimmeringen/afwerkingen in het interieur van de grootschalige verbouwing in de jaren 1968 (Spruit, 2022, p. 17).

De verwachting was (en is juist gebleken) dat het verwijderen van deze fase veel inzicht zou geven in de meer oorspronkelijke materie (en de historische aanpassingen hieraan) om zo tot een zuiverdere waardestelling te komen als onderlegger voor een restauratieplan. Deze aanvullingen vullen de studie van Hylkema Erfgoed aan of corrigeren deze waar nodig/gewenst en vinden hun weerslag in een vernieuwde waardestelling.

De uitvoering

Op 19 juli 2022 hebben de heren Jurgen van der Voorst en Bart Koppes van gemeente Zaanstad een bezoek gebracht aan J.J. Allanstraat 7. Tijdens dit bezoek is het pand bekeken en zijn de (licht destructieve) “kijkgaatjes” bekeken die gemaakt zijn in (naar verwachting) hoge monumentale onderdelen van het pand zijn gemaakt. De conclusie was als verwacht: het verwijderen van de interieurafwerking uit de jaren ’60 vertegenwoordigt dusdanig lage monumentale waarden dat verwijdering ervan helder inzicht geeft in de meer oorspronkelijke bouwmaterie en de aanpassingen hieraan. Door de heren is dit akkoord bevestigd en door de heer Van der Voorst nog van een voorwaarde voorzien (eventueel aangetroffen historische behangsels dienen uitgenomen en gedocumenteerd te worden).

Naar aanleiding van dit akkoord zijn de besproken plafond- en wandafwerkingen verwijderd (na uitvoering van een asbestinventarisatieonderzoek) en is op 22 december 2022 het pand (en het resultaat) bekeken door mevrouw Leeverink en de heer Twisk van gemeente Zaanstad en is besproken dat de voorliggende aanvullingen worden uitgevoerd als onderlegger voor het restauratieplan.

Het resultaat

Deze beschrijving is opgesteld aan de hand van de visuele waarnemingen ter plaatse, op basis van informatie die uit globale opmeting van het pand komt, bestudering van historische foto’s verzameld en ter beschikking gesteld door Arnold Sol. Er heeft voor duiding literatuuronderzoek plaatsgevonden en een bescheiden referentieonderzoek naar vergelijkbare panden. Het is de intentie van deze aanvullingen tot een onderbouwde theorie over eerste ontstaansgeschiedenis en bouwfaseringen te komen door het bestuderen van het zichtbare en het begrijpelijk omschrijven en onderbouwd dateren hiervan.

1. Overzicht van de bouwfases hoofdvolume

Bouwfase 0 (XVIIIA)

Oorspronkelijk eenvoudig eenbeukig langshuis uit eerste helft 18de eeuw voorzien van betrekkelijk smalle en (oorspronkelijk) hoge tussenbalken en korbelen (thans alleen nog sleuven aanwezig). In het huidige pand laat de oorspronkelijke hoofdmassa zich op zolder aan de westzijde (voorgevelzijde) duidelijk aflezen: een compleet (niet-aangepast) wurmt, kapspanten (aan de topgevels verjongd) en dakbeschot uit de bouwtijd laat de oorspronkelijke afmetingen zien. Oorspronkelijke staande geveldelen zijn nog in de zuidelijke topgevel aanwezig: er zijn hier geen sporen van kepen ten behoeve van weegdelen aangetroffen. In de noordgevel is hergebruikt hout aanwezig: mogelijk bevinden zich hierachter wel sporen van kepen. Op de begane grond zijn restanten van een (eenzijdige) raveling in het midden van de oorspronkelijke woning aanwezig en deze laten in elk geval één stookplaats zien, overige stookplaatsen (ongetwijfeld aanwezig geweest) zijn tot nu toe niet aangetroffen/meer te achterhalen. De schildering op het plafond naast de raveling heeft een vroeg-18de-eeuwse stijl wat past bij de bouwtijd.

Bouwfase 1 (XVIIIB)

De woning is uitgebreid met diverse aanluivingen vergelijkbaar met J.J. Allanstraat 356 te Westzaan.

Bouwfase 2 (XIXa, mogelijk 1850)

De kadastrale minuut uit 1848 laat zien dat de aanluivingen gesloopt zijn. Deze grootscheepse aanpassing van de woning leidt ook tot aanpassing van de gevels (de koppeling met de aanluiving is nu immers een “open gat”) en geeft gelegenheid de woning te moderniseren. De topgevels worden voorzien van modieuze tuitgevels en de langsgevel wordt (in aansluiting op het interieur) anders ingedeeld. De vensters worden niet meer strokend met de stijlen geplaatst waardoor technische voorzieningen op zolder moeten worden getroffen (aanbrengen van trekstangen om spatkrachten te weerstaan) en stijfheid voor het huis te bieden door het weghakken van de korbelen die ongewenst zijn in het zicht. Daarnaast worden nieuwe vensters in XIXa-stijl met verbrede verticale roede ingebracht. De kadastrale kaart laat tevens zien dat een uitbreiding aan de oostzijde wordt geplaatst met een klein “pukkeltje” ten noorden hiervan eraan: zonder twijfel een “skaithois” boven een nieuw gegraven sloot.

Bouwfase 3 (1910-1911)

In 1910 wordt de woning aan de noordoostzijde verdiept en verhoogd en ontstaat een volume (wellicht oorspronkelijk boothuis) boven de sloot. In 1911 wordt de woning gesplitst in een beneden- en bovenwoning en geven de tekeningen aan dat in het volume boven de sloot een slaapkamer en keuken aanwezig zijn.

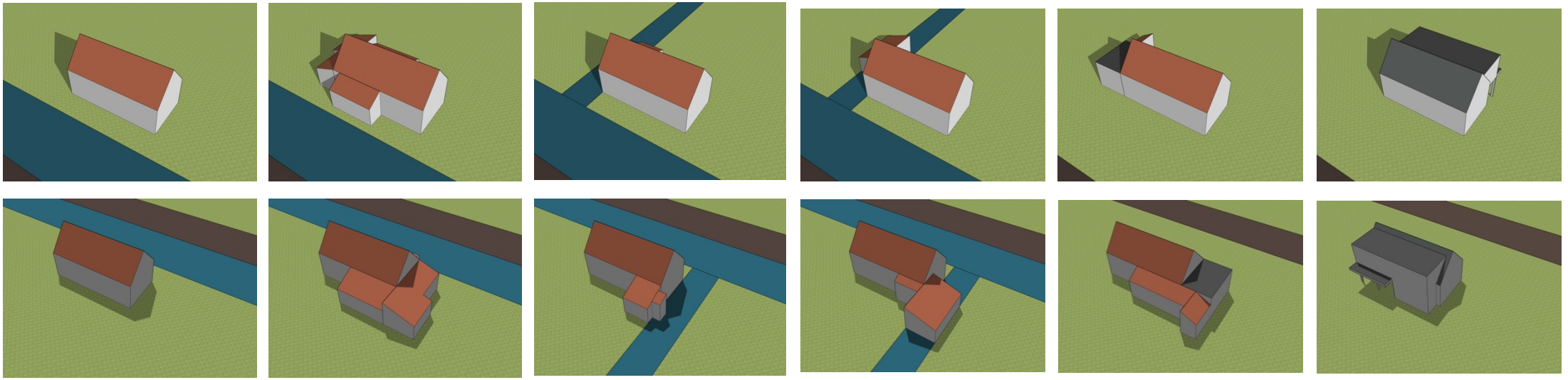
Bouwfase 4 (1927)

Tussen 1910 en 1927 is het oorspronkelijke aangekapte “boothuis” verlengd tot aan de voorgevel en is (na verhoging tot plat dak) ook de voordeur in dit gebied gerealiseerd (constructief gezien vreemd genoeg in tweede instantie precies op de overgang tussen hoofd- en aanbouw, in eerste instantie in de afgeplatte aanbouw). Het geheel zal bouwvallig van aard zijn want dit toegevoegde volume wordt in 1927 verwijderd en de voordeur van de woning naar het midden van het pand verplaatst. Bij deze gelegenheid wordt ook het raamhout aangepast in een bovenlicht met kleine vensters in vroeg-20ste-eeuwse traditie boven een onverdeeld onderlicht. De topgevels zijn in deze fase ook “opgeklampt” met nieuwe smallere, verspringende houten delen.

Bouwfase 5 (1968)

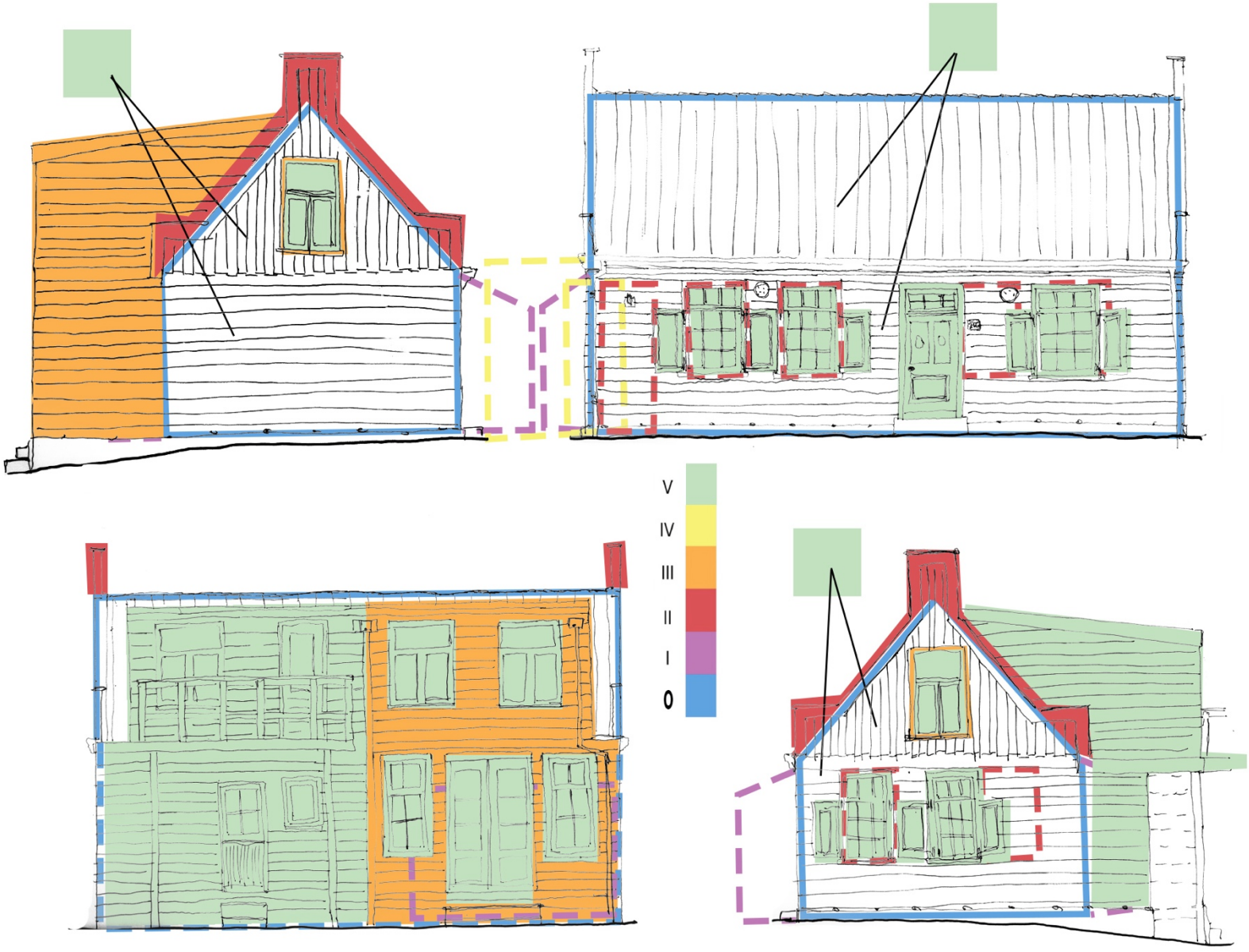
In 1968 volgt een grote verbouwing waarin aanpassingen worden doorgevoerd aan de gevels (raamhout wordt vervangen in boven- en onderlichten met roedeverdeling en de vensters voorzien van blank-eikenhouten sierluikjes, in de zuidgevel wordt het meest oostelijke venster verplaatst, de voordeur en het gevelschot in de voorgevel wordt vervangen door zweeds-rabatdelen en donkerbruin geschilderd). De hoofdmassa wordt nu ook aan de zuidoostzijde verdiept en verhoogd.

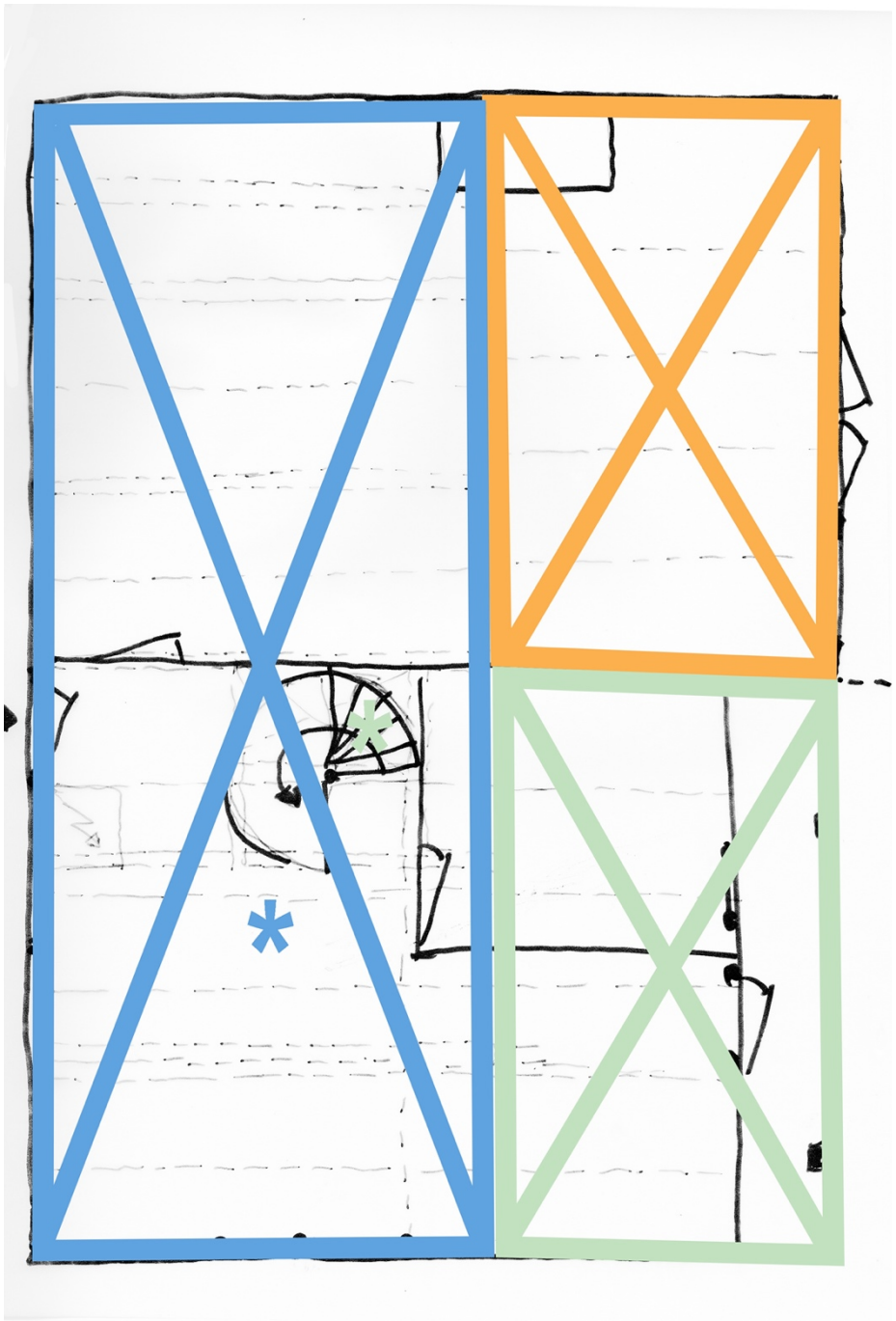
Visualisering bouwfases hoofdvolume

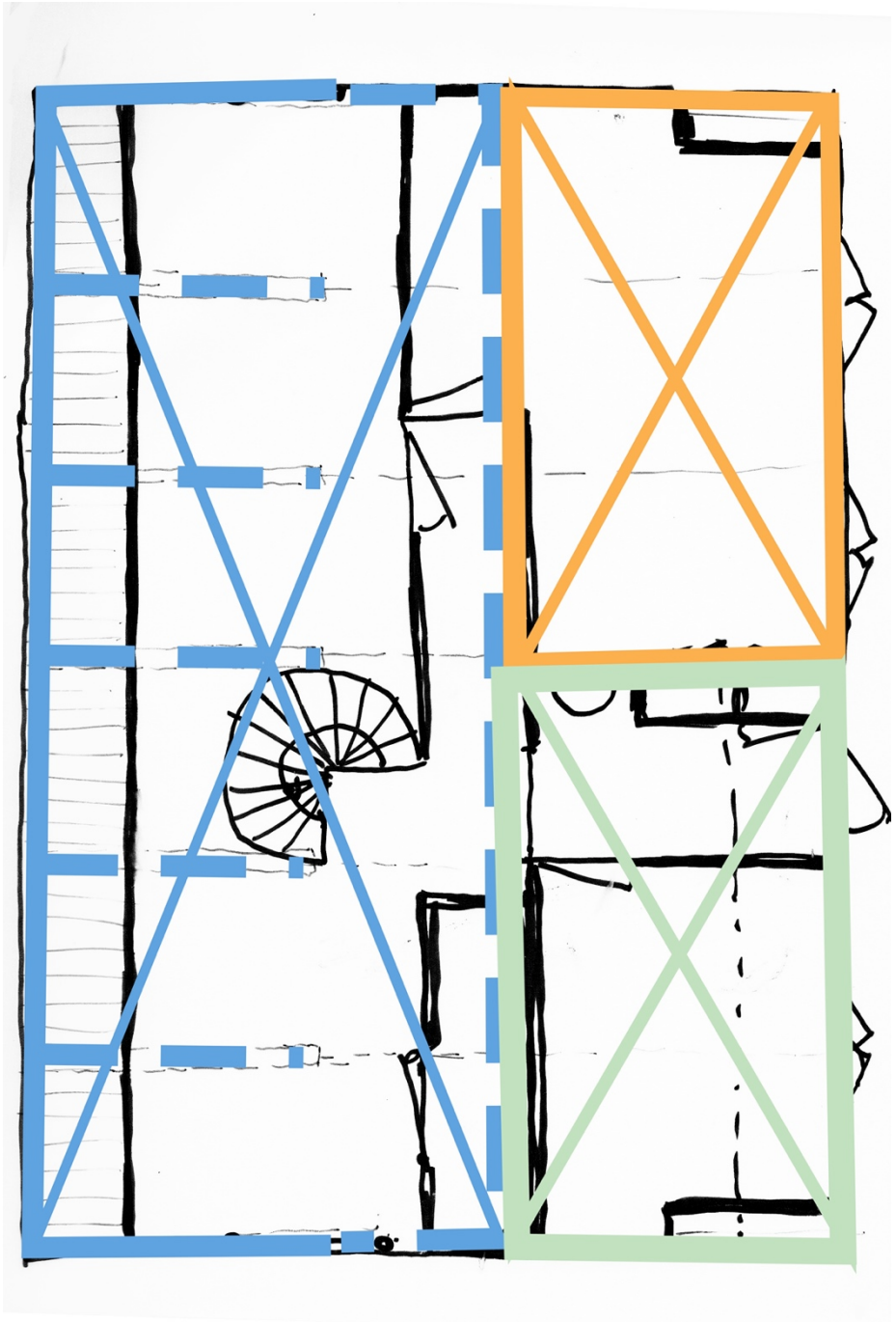

0 1 2 3 4 5

N.B. Het "boothuisvolume" dat is ontstaan in bouwfase 3 is voordat het voorzien is van een plat dak in fase 4 verlengd met een aangekapt dak tot de voorgevel

V
IV
III
II
I
0

2. Beschrijving monumentale waarden

Inleiding

Aan de hand van de Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek is een waardestelling voor pand J.J. Allanstraat 278 te Westzaan opgesteld. Deze waardestelling bestaat uit een Interne waardestelling (beoordeling van monumentale waarden van het complex en onderdelen hiervan in 3 categorieën). Het pand is in 1976 Rijksmonument geworden als omschreven in de Redengevende Omschrijving (toegevoegd als bijlage).

In de interne waardestelling worden zowel het geheel als onderdelen van het complex beoordeeld op hun bijdrage aan de monumentaliteit.

De weging kent 3 categorieën:

-HOGE MONUMENTWAARDE: van essentieel belang voor de monumentaliteit van het complex (blauw in tekening)

-POSITIEVE MONUMENTWAARDE: van positief belang voor de monumentaliteit van het complex (groen in tekening)

-INDIFFERENTE MONUMENTWAARDE: niet bijdragend aan de monumentaliteit van het complex (geel in tekening)

Het is van belang de tekeningen en de omschrijving altijd in relatie tot elkaar te bekijken: de tekening vat de essenties samen waar de tekst de nuances benoemt.

Exterieur-gevels

De gevels van dit pand kennen vele aanpassingen: zowel de gevelindelingen als de gevelelementen zijn veelvuldig aangepast/verplaatst. De gevelindeling van de zuid- en westgevel zijn het resultaat van de grote verbouwing/herindeling in de 20ste eeuw (1910-1927-1968). Deze verbouwing hebben de oorspronkelijke hoofdstructuur en 19de-eeuwse aanpassingen hieraan structureel aangetast. Waar de heldere constructiewijze van houten huizen beperkte aanpassingsmogelijkheden biedt (zoals in de 19de-eeuwse situatie is benut) is de constructieve structuur in deze fase volledig omzeild en zijn de aanpassingen die hieruit volgen van **indifferente monumentwaarde**. Deze aanpassingen zijn: het verplaatsen van de voordeur en de vensters in de westgevel, het verplaatsen van het oostelijke venster in de zuidgevel en de volledige verdieping en verhoging van het volume aan de oostgevel.

De verplaatste kozijnen uit de 19de-eeuwse bouwfase hebben **hoge monumentwaarde** maar het raamhout in deze kozijnen is gewijzigd van verhouding en uitvoering en is daarom van **indifferente monumentwaarde**.

De huidige materialisatie van de (zichtbare) gevels stamt uit de 20ste eeuw en is het resultaat van vele verbouwingen. Het zichtbare gevelschot (rabatdelen en staand schot) is bij de laatste verbouwing in 1968 rondom het hele pand vernieuwd en in een donkerbruine kleur gebeitst. Noch de ouderdom van het materialen, de uitvoering of de toegepaste kleur draagt bij aan de monumentaliteit van het pand en is heeft daarmee **indifferente monumentwaarde**.

Exterieur-daken

Het daklandschap is door de vele aanpassingen erg veranderd. Het westelijke dakvlak is in aanzicht nog herkenbaar in oorspronkelijke uitvoering. Het dakvlak is vrij van sparingen t.b.v. dakkapellen/dakvensters en is voorzien van oude holle pannen en heeft door het oorspronkelijke aanzicht **hoge monumentwaarde**. De huidige uitvoering in zwart geglazuurde pannen stamt uit de restauratie in 1968 en wijkt af van het historische beeld en is te rijk voor een betrekkelijk eenvoudig pand maar is als geheel van **positieve monumentwaarde**.

Het oostelijke dakvlak (het geheel aan constructieonderdelen en materialisering) daarentegen correspondeert met aanpassingen die door hun bouwstijl en uitvoering niet bijdragen aan de monumentaliteit en zijn daarmee van **indifferente monumentwaarde**.

Constructie-casco en kappen

De begane grond heeft door alle verbouwingen veel van haar oorspronkelijke hoofdstructuur verloren. Door de aanwezigheid van het gros van het verdiepingsvloerhout en afdrukken/fragmenten van tussenbalken met bouwsporen (korbelen) kan toch een reconstructie van de vorm van het hoofdvolume alsook de uitvoering ervan worden gemaakt. Deze materie vertelt het verhaal van het oorspronkelijke vroeg-18de-eeuwse bouwwerk en ook de aanpassingen hieraan in de 19de eeuw (waarvoor smeedijzeren trekstangen nodig waren) en is daarom als geheel van **hoge monumentwaarde**.

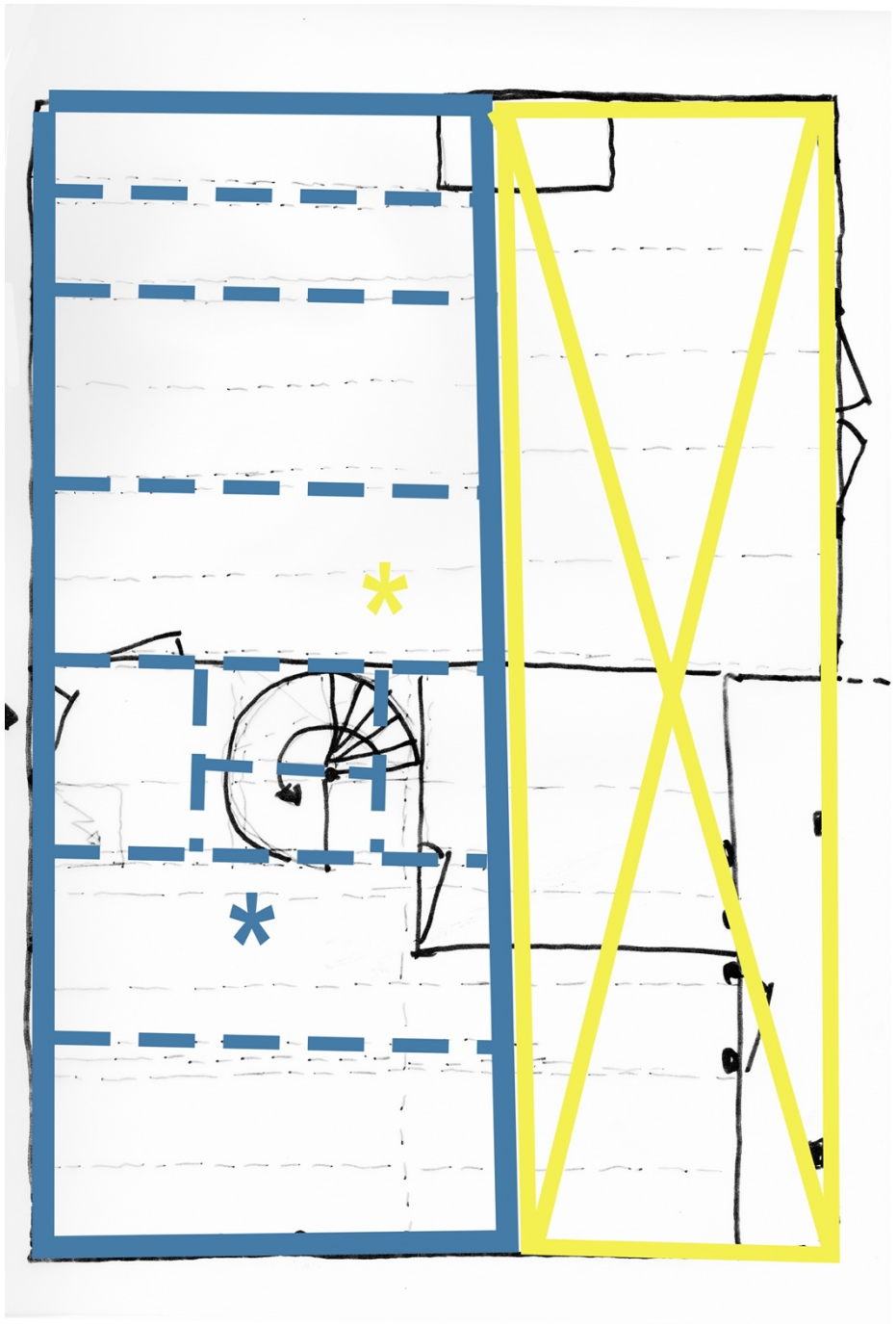
De aanpassingen aan deze oorspronkelijke structuur (het “schillen” of verwijderen van tussenbalken, inbrengen van nieuwe constructieprincipes en bouwmaterialen als baddinghout en stalen profielen) is door de willekeur en vele aanpassingen als **indifferent van monumentwaarde** te waarderen.

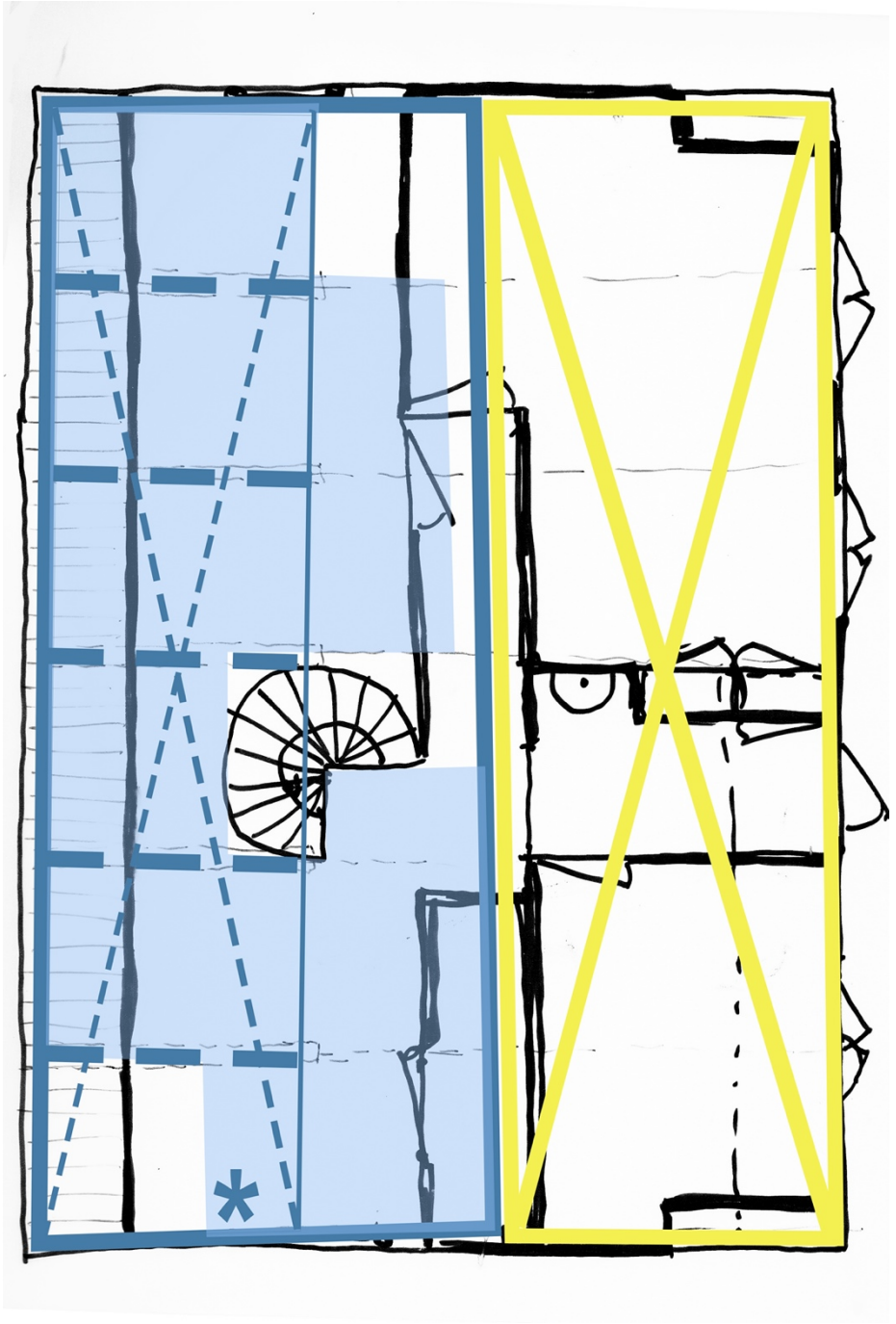
Het westelijke dakvlak (bestaande uit kapspanten, dakbeschot, gordingen, nokgording en circa 500mm spantbenen van het oostelijke dakvlak) stamt uit het bouwtijd van het oorspronkelijke bouwvolume en vertegenwoordigt daardoor om de compleetheid én oorspronkelijke, onaangetaste dakvlak een **hoge monumentwaarde**.

Interieur-ruimtelijke indeling

De verbouwing in 1968 is de laatste geweest in een reeks van aanpassingen aan het oorspronkelijke volume. De huidige situatie laat niet meer dan enkele bouwsporen op het plafond van de oorspronkelijke indeling en het gebruik van de ruimtes zien. Behoudens de aftekening van de stookplaats (van **hoge monumentwaarde**) laat de rest van het interieur zich (op dit moment) niet reconstrueren en is daarmee **indifferent van monumentwaarde**.

HOGE MONUMENTALE WAARDE
POSITIEVE MONUMENTALE WAARDE
INDIFFERENTE MONUMENTALE WAARDE

3. Beschrijving bouwsporen en fotoverslag

Wurmt is aan de voorzijde over de hele lengte van de oorspronkelijke woning aanwezig. De oorspronkelijke posities van de stijlen zijn zichtbaar en corresponderen met de bovenliggende kapspanten.

Detail van de gevolgen van de aanpassing van de stijlen op de begane grond: door deze te verwijderen ten behoeve van een nieuwe gevelindeling kunnen de spatkrachten niet meer worden opgevangen door deze stijlen. Een gebruikelijke 19de eeuwse oplossing hiervoor (zie ook Noordeinde 66 te Wormerveer) is het aanbrengen van smeedijzeren trekstangen.

Oorspronkelijk breed dakbeschot uit de bouwtijd is aanwezig op het dakvlak aan de voorzijde van de woning. Ter voorkoming van tocht zijn in het verleden de naden tussen de delen gedicht met afdeklatten.

Afgezaagde hanebalk waardoor intensiever gebruik van de kapverdieping mogelijk wordt

Hergebruikt oorspronkelijk gevelschot in de noordgevel, zichtbaar vanuit de binnenzijde (aan de buitenzijde voorzien van smallere delen begin 20ste eeuw). De kapspanten zijn hier minder hoog omdat het de oorspronkelijke kopgevels betreft.

Oorspronkelijk gevelschot in de zuidgevel (aan buitenzijde voorzien van smallere delen in begin 20ste eeuw)

Met machinaal bezaagd baddinghout opgebouwde constructie in het zuidelijk deel van de woning: de oorspronkelijke balklaag is hier verwijderd terwijl het oorspronkelijke vloerhout wel in situ aanwezig is gebleven. Tussen de nieuwe baddinglaag is (vermoedelijk begin 20ste eeuw) papierbehang aangebracht.

De aangepaste draagconstructie is zichtbaar veelvuldig aangepast: de oorspronkelijke brede balklaag is verwijderd (hier zijn afdrukken van tussen- en r`veelbalk zichtbaar) ten gunste van een houten baddinglaag met profiel die later (bij optopping van het zuidoostelijke gedeelte van de woning) is versterkt (door doorsnijding) met een stalen HEA-profiel.

Impressie van zuidelijke gedeelte van de woning waarop aanpassingen in gevelindeling (venster in zuidgevel is verplaatst naar onder de oorspronkelijke draagconstructie(1)) te zien is evenals herstellingen van vloerhout (2) en hergebruik van houten delen als wandbetimmering waarop restanten van vroeg-20ste-eeuws behang zijn aangetroffen.

Aangetroffen plafondschildering ter plaatse van oorspronkelijke stookplaats (hoogstwaarschijnlijk een smuiger, maar door het ontbreken van raveelbalken is de kenmerkende kromme aftekening niet te herleiden). De eenvoudige vormgeving (zonder rococo-elementen) duidt op een vroeg 18de-eeuwse datering (Fock, 2001, p. 289)

“Geschilde” oorspronkelijke tussenbalk (145mm breed, gebruikelijke 18de-eeuwse houtmaat) geeft oorspronkelijke diepte van het hoofdvolume aan (en deze correspondeert met de oorspronkelijke dakhelling en nok aan. De sleuf verraadt de aanwezigheid van korbelen in de oorspronkelijke constructie en een oorspronkelijke bouwtijd van vóór tweede helft 18de eeuw (Schipper, 1987, p. 119))

Breedte “geschilde” tussenbalk 145mm

Verplaatst oorspronkelijk kozijn (oorspronkelijke positie is tussen gebintstijlen in geweest, niet eronder. De oorspronkelijke stijlen zijn verwijderd, het achterliggende rabat-buitenschot is aangebracht bij de verbouwing in 1968.

`Behangfragment met bloemen ca. 1900-1910 (Harmanni, 2022)

Behangfragment ca. 1900-1910 (Harmanni, 2022)

Oorspronkelijk strijkspant in noordgevel

Oorspronkelijke en nieuw kozijnen door elkaar in de zuidelijke topgevel. Het raamhout van deze kozijnen is vervangen bij de restauratie in 1927 als zichtbaar op de geveltekeningen (Spruit, 2022, p. 16). Het kozijn rechtsonder is nieuwer van datum, hier ontbreekt bijvoorbeeld ook de zichtbare houten toognagel tussen stijl en bovendorpel. Achter de 20ste eeuwse smalle houten delen in de topgevel bevindt zich oorspronkelijke brede delen met mogelijk oorspronkelijke verfpakketten.

Oorspronkelijk schuifmechaniek in kozijn

Ontbreken van schuifmechaniek in recenter kozijn, waarschijnlijk 1927

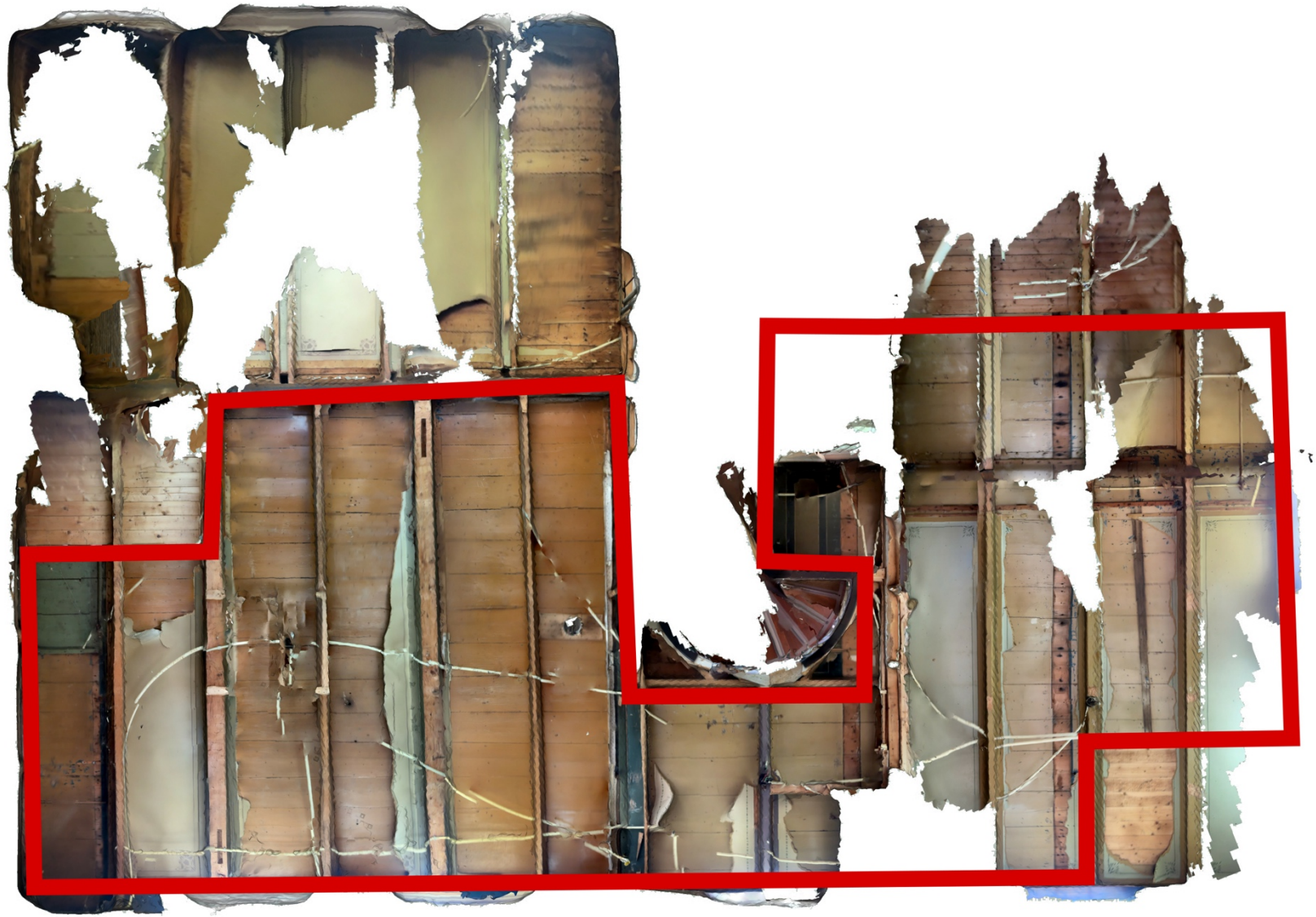
Zicht op noord- en westgevel. De topgevel is voorzien van smalle delen (20ste eeuwse aanpassing, passend bij aanpassingen uit 1927) tegen het hergebruikte hout aan de binnenzijde. De gootlijst is geïnspireerd op de foto's uit begin 20ste eeuw die de 19de-eeuwse situatie laten zien maar wijkt op details hier van af: mogelijk is wel hergebruikt materiaal aanwezig.

Oorspronkelijke en nieuw kozijnen door elkaar in de zuidelijke topgevel. Het raamhout van deze kozijnen is vervangen bij de restauratie in 1968 als zichtbaar op de geveltekeningen (Spruit, 2022, p. 16). Het kozijn rechtsonder is in 1968 hier geplaatst (de positie is aangepast t.o.v. de situatie daarvoor), hier ontbreekt bijvoorbeeld ook de zichtbare houten toognagel tussen stijl en bovendorpel.

Verplaatst houten venster met oorspronkelijk kozijnhout (met houten toognagels) voorzien van kraalprofiel. Het raamhout is vernieuwd in 1968, De gehengen en luiken zijn een toevoeging in eclectische stijl bij de vervanging van het gevelschot in 1968.

Orthogonale projectie van 3D-Lidar-scan van het plafond. Binnen de rode contour is de oorspronkelijke verdiepingsvloer behouden gebleven. De onderzijde van de afbeelding is de westgevel, bovenzijde de oostgevel

4. Historisch beeldmateriaal Col. Arnold Sol Westzaan

Detail van een ansichtkaart die rond 1900 werd uitgegeven, het huis staat rechts op de foto. De gevelindeling heeft nog de situatie van vóór 1927.

Ansichtkaart uit omstreeks 1980 die werd uitgegeven door Klaas Tanger uit Westzaan. Op de foto links nummer 280, rechts nummer 278.

Foto uit 1979 van de zuid- en westzijde, opname door Arnold Sol. Het meest oostelijke venster (vernieuwd) in de zuidgevel is hier verplaatst waardoor de indeling op de begane grond niet meer symmetrisch onder de tuitgevel staat,

Pand J.J. Allanstraat 356 te Westzaan (woning Piet Klees) omstreeks 1920. De woning kende veel overeenkomsten met J. J. Allanstraat 278: aanluivingen aan voor- en zijgevel (hier weliswaar aan de noordzijde i.p.v. zuidzijde) en een entree aan de noordzijde van de woning. De aanluivingen en zichtbare kopgevel is uitgevoerd met weegdelen, de voorgevel met 19de-eeuwse rabatdelen. De aanluivingen hebben verschillende afwerkingen: een geschulpte windveer bij de dwarse schuine aanluif en een gevellijst in aansluiting op de gootlijst. De schuifvensters kennen een brede middenroede. Het bovenlicht is voorzien van een ovaalvorm. Het plankvenster de aanluif is voorzien van een geschilderd "nepkozijn" op de weegdelen.

Foto uit omspreeks 1910. Het huis heeft hier zijn 19de-eeuwse uiterlijk nog met rondgaande goot- en gevellijst onder tuitgevels. De afluiving aan de noordzijde heeft een rechte gevelbeëindiging en de entreedeur bevindt zich exact op de overgang tussen hoofd- en aanbouw, in afwijking van het vrijwel gelijktijdig gefotografeerde zicht uit de noordzijde. Het venster in de zuidgevel is later verplaatst waardoor de symmetrie onder de topgevel is gewijzigd.

Detail van een luchtfoto uit 1955, linksonder J.J, Allanstraat 278. Aan de noordzijde is de woning achter de nok verhoogd, aan de zuidzijde is dat nog niet het geval. Aan de gevel ontbreken de luiken en zijn de vensters in het onderlicht niet voorzien van roedes.

J.J. Allanstraat (toen nog Krabbelbuurt) rond 1932. Kijkende vanuit zuidelijke richting rechts nummer 278. De aanbouw aan de noordzijde is verdwenen, het bovenlicht van het venster in de zuidgevel is voorzien van glas-in-lood. In de zuidgevel is later het meest oostelijke venster verplaatst: hier is de oorspronkelijkere positie zichtbaar.

Nummer 278 gezien vanuit het noorden. De brug over de wegsloot diende voor woningen 278 en 280 (Dirk Kit en Simon Koorn, op de brug de vader van Simon Koorn, de noordelijke buurman). De uitbouw is nog aanwezig en de gevel is aan de onderzijde van weegdelen voorzien, daarboven van rabatdelen conform de voorgevel. Opvallend is dat de entreedeur hier volledig in de aanbouw valt wat een aanpassing vereist. Het is onwaarschijnlijk dat de aanbouw oorspronkelijk een schuin dak had terwijl hier al een voordeur in zat: de kaphelling zou het bovenlicht doorsnijden. Het is wel denkbaar dat de aanbouw is ontstaan door het voormalige boothuis te verlengen met de schuine kap. Deze aanluif is later voorzien van een plat dak waarna de entreedeur hier geplaatst kon worden. Doordat op de situatietekening uit 1910 nog een sloot aanwezig was aan de noordzijde van de woning kan ook het snel verdwijnen van deze aanbouw worden verklaard: ongelijke grondslag en goedkope bouwwijze met hergebruikt materiaal is waarschijnlijk geen goede basis gebleken.

Detail van een luchtfoto uit circa 1960, gezien vanuit de oostkant. De opbouw aan de noordzijde is goed zichtbaar, aan de zuidzijde nog niet aanwezig. De oorspronkelijke symmetrische gevel aan de zuidzijde is ook nog aanwezig.

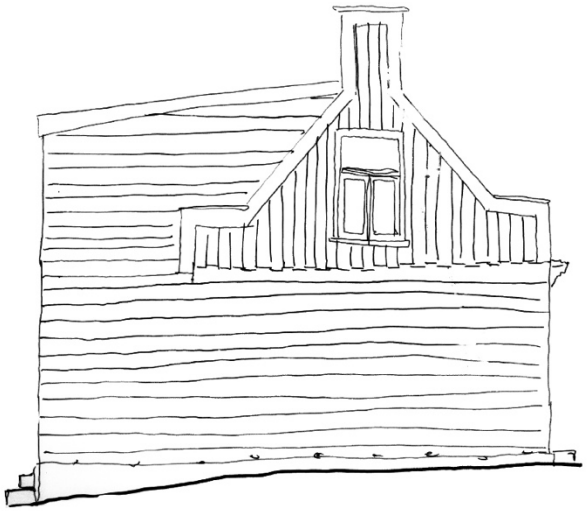
5. Aanbevelingen nader onderzoek

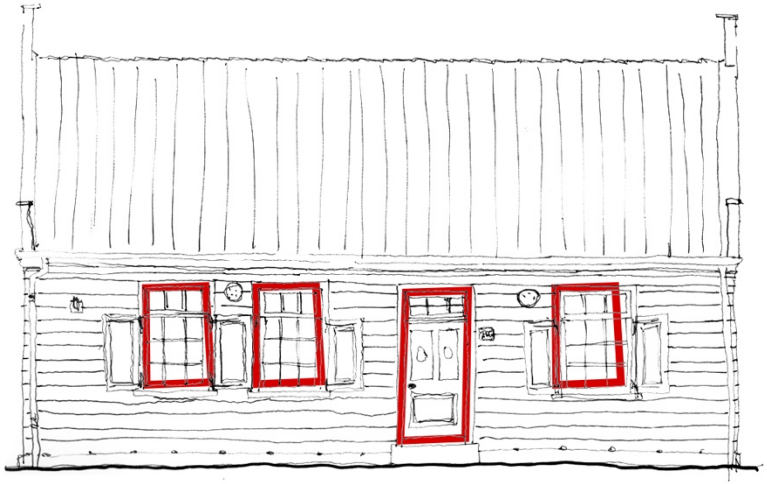
-Zichtbaar maken oorspronkelijk topgevelschot in zuid- en noordgevels om te onderzoeken of historische verfpakketten aanwezig zijn die onderbouwing van een kleurenplan bieden.

-Vrijleggen begane-grondvloer teneinde sporen van oorspronkelijk vloerhout en een stookplaat te kunnen achterhalen. De vorm van een stookplaat zegt veel over de vorm van de oorspronkelijke stookplaats (ingenomen vuurmond bij smuiger).

-Kleuronderzoek op herplaatste kozijnen uitvoeren.

6. Zoekgebieden materie uit bouwtijd

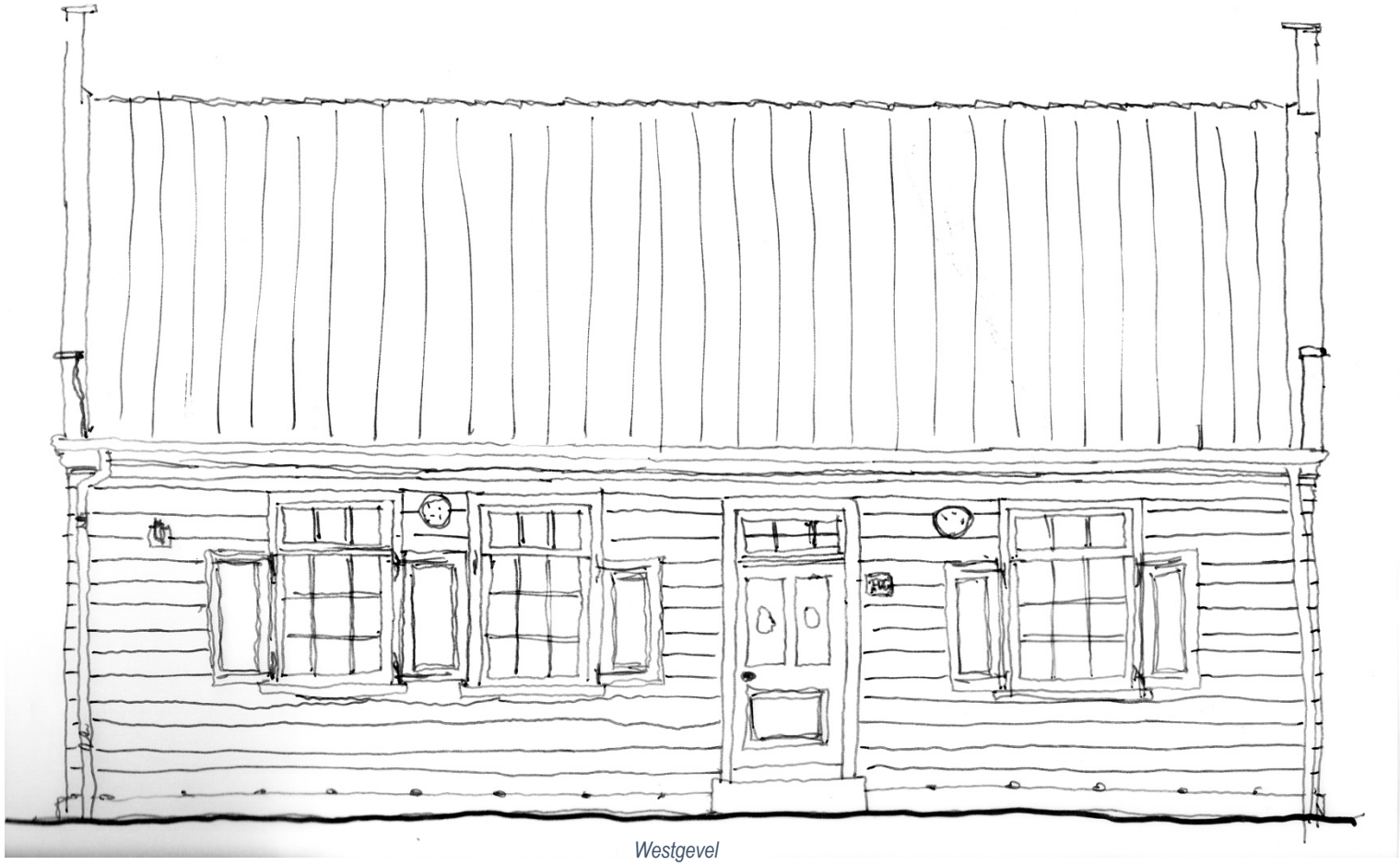

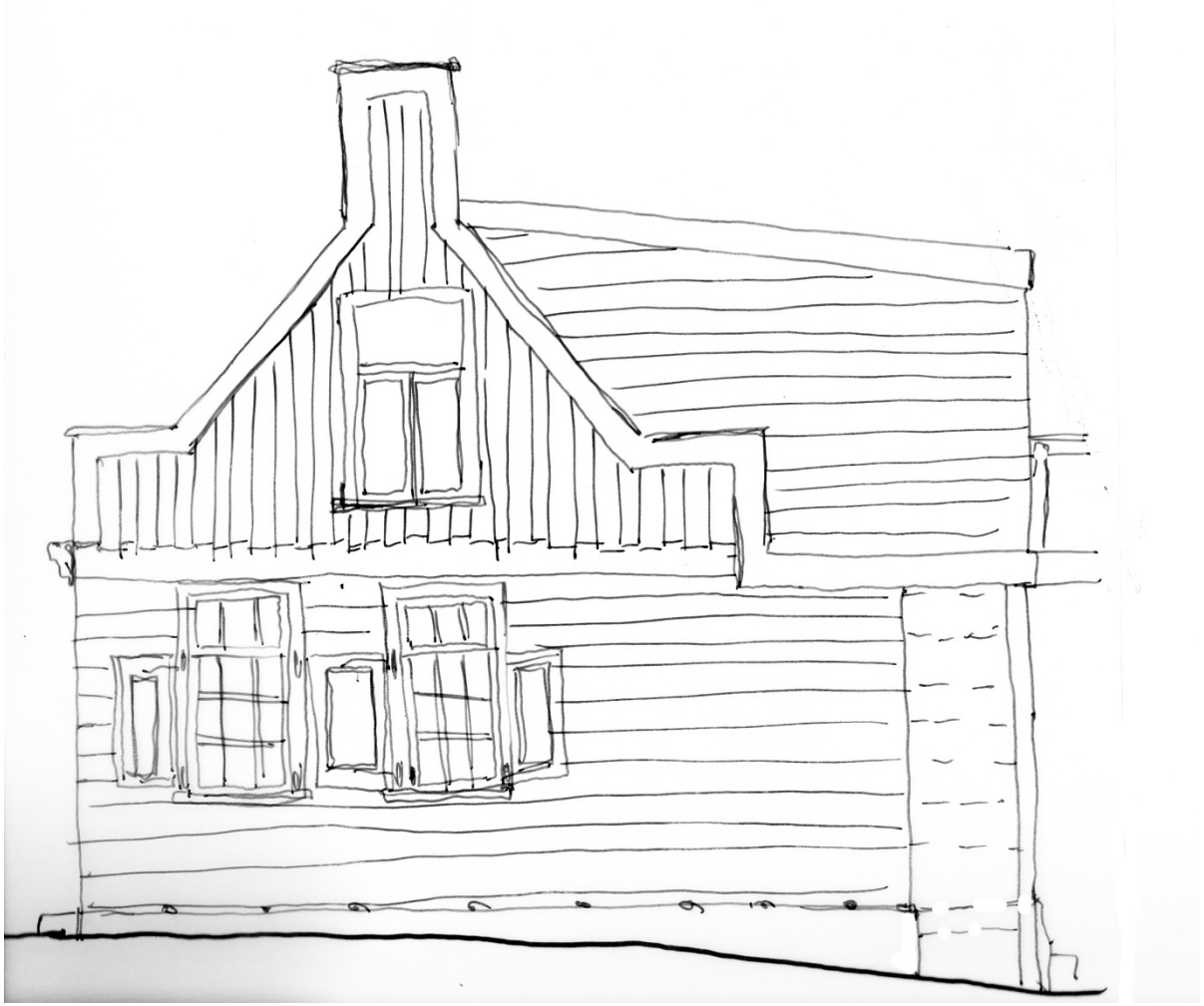

7. Schetsen gevels

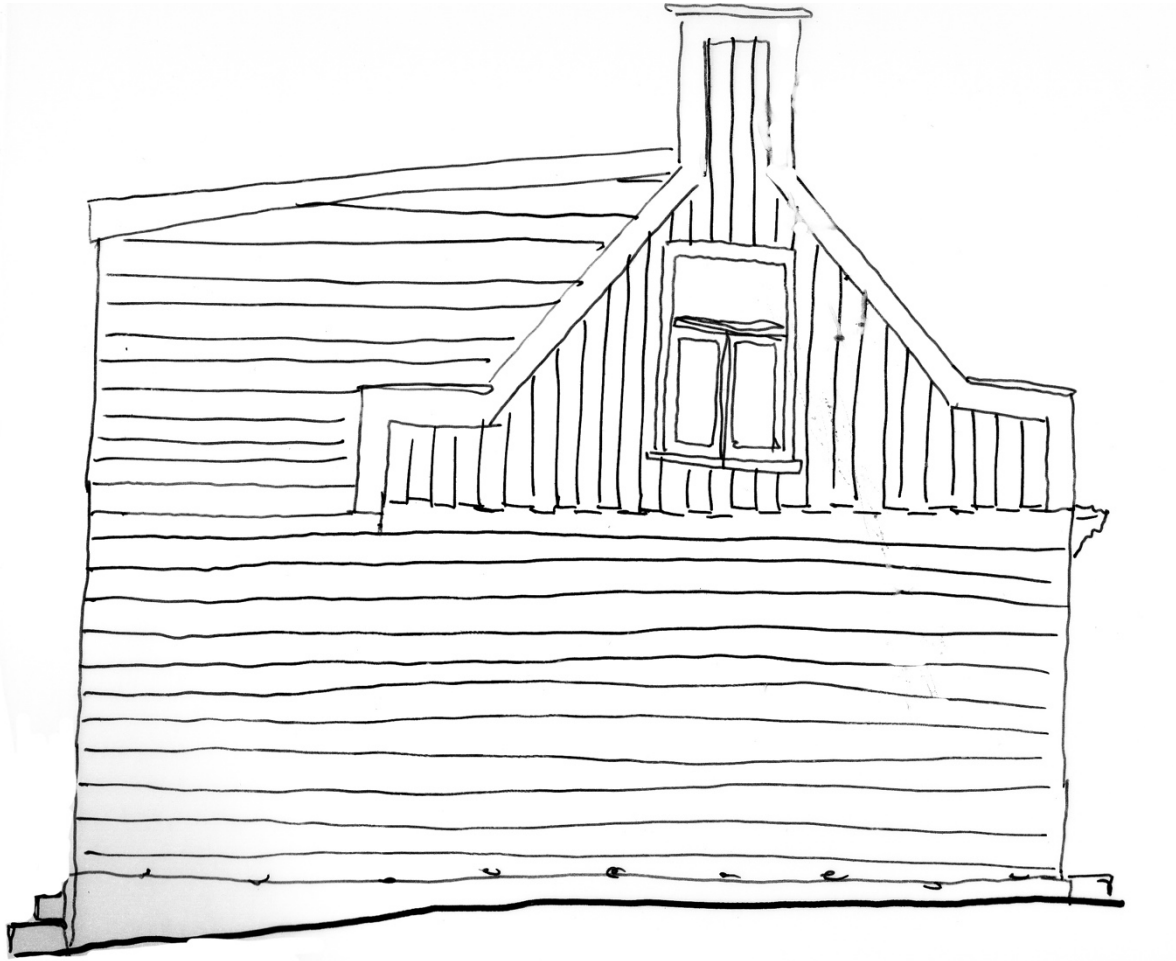
Westgevel

Zuidgevel

Oostgevel

Noordgevel

8. Literatuurlijst

Aten, J. (1967). *Wormerveer Langs weg en Zaan.* Wormerveer: Meijer pers N.V.

Bot, P. (2009). *Vademecum - Historische bouwmaterialen, installaties en infrastructuur.* Alphen aan de Maas: Uitgeverij Veerhuis.

Fock, C. W. (2001). *Het Nederlandse interieur in beeld 1600-1900.* Zwolle.

Harmanni, d. R. (2022). Historisch papierbehang. *Historisch papierbehang.* Amsterdam: Eigen beheer.

Janse, H. (1970). *Houten Huizen.* Zaltbommel: Europese Bibliotheek .

Jansen, H. (1989). *Houten kappen in Nederland 1000-1940.* Delt.

Schipper, S. d. (1987). *Gebouwd in de Zaanstreek.* Wormer: Stichting Uitgeverij Noord-Holland.

Spruit, H. E.-M. (2022). *Concept-Bouwhistorische verkenning met waardestelling 21.192.04.* Utrecht.

9. Bijlagen

Kadastrale kaart

Redengevende omschrijving

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 39988

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	06 januari 1976
Kadaster deel/nr	82921/124

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Westzaan	Zaanstad	Noord-Holland

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Westzaan	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Westzaan	B			2636

*Omschrijving***

Houten huis, begin 19e eeuw, onder zadeldak tussen puntgevels.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Woningen en woningbouwcomplexen	Woonhuis(K)	

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 27 october 2023

Plattegronden

